

Summary

The current dissertation was designed to investigate literary translation, and to explore methods of literary translation quality assessment. The literary translation quality assessment tool presented here is based on relevance theory and Barthes' theory of five literary codes.

The first chapter examined translation studies as well as definitions and approaches to translation. It discussed the history of research on the concept as well as its development into the present state. Literary translation in Poland and differences in its quality before and after 1989 were presented and so were recent advances in machine translation applied to literary texts. Further, relevance theory was discussed as it constitutes the theoretical basis in the present thesis. Here it was proposed to merge relevance theory and the theory of five literary codes in order to establish an improved literary translation quality assessment model which claims completeness and universality.

The second chapter presented the theory of five literary codes and an authorial attempt at the expansion of the method based on this theory. The presentation of the method including the relevant terms and definitions was followed by **analyses of literary texts** that reveal the **performance** of the theory of five literary codes. The analyses were followed by practical applications of the theory performed by other scholars.

The third chapter comprises of the analysis of the English-Polish translation of Welsh's dialectal novel *Trainspotting*. It was written in a Scottish Edinburgh-Leith dialect and its author's idiolect. It is claimed here that there are numerous semantic strata referring to social, psychological, medical, chemical, political, and economic issues. In the novel there are multiple narrators, who seem to increase the complexity of the composition. Literary translation quality assessment model presented here claims to be sufficient in the analysis because it revealed all aspects of both source text and target text. The analysis of the source text and the target text suggested that there are 408 mistranslations in the Polish translation of *Trainspotting*. In addition to the analysis, there are suggestions of corrections. The method claims its completeness due to its openness and flexibility. The literary translation quality assessment model presented here might be used by translators,

proofreaders, publishers, and translation scholars.

Streszczenie

Celem niniejszej rozprawy jest zbadanie przekładu literackiego oraz metod oceny jakości przekładu literackiego. Przedstawione narzędzie oceny jakości przekładu literackiego opiera się na teorii relewancji i teorii pięciu kodów literackich Barthes'a.

W rozdziale pierwszym omówiono badania nad przekładem oraz definicje i podejścia do przekładu. Omówiono w nim historię badań nad tym pojęciem oraz ich rozwój do stanu obecnego. Przekład literacki w Polsce oraz różnice w jego jakości przed i po 1989 roku, a także najnowsze osiągnięcia w dziedzinie tłumaczenia maszynowego tekstów literackich zostały przedstawione. W dalszej części omówiono teorię relewancji, która stanowi podstawę teoretyczną niniejszej rozprawy. Proponuje się tu połączenie teorii relewancji z teorią pięciu kodów literackich w celu stworzenia ulepszanego modelu oceny jakości przekładu literackiego, który zapewniałby kompletność i uniwersalność.

Rozdział drugi przedstawia teorię pięciu kodów literackich oraz autorską próbę rozwinięcia metody opartej na tej teorii. Po prezentacji metody wraz z odpowiednimi terminami i definicjami następują analizy tekstów literackich, które ujawniają działanie teorii pięciu kodów literackich. Po analizach następują praktyczne zastosowania teorii dokonane przez innych badaczy.

Rozdział trzeci zawiera analizę angielsko-polskiego przekładu powieści dialektalnej *Trainspotting* autorstwa Welsh'a. Jest ona napisana w szkockim dialekcie Edinburgh-Leith oraz idiolekcie autora. Występują tam liczne warstwy semantyczne odnoszące się do kwestii społecznych, psychologicznych, medycznych, chemicznych, politycznych i ekonomicznych. W powieści występuje wielu narratorów, którzy wydają się dodawać do złożoności utworu. Przedstawiony model oceny jakości przekładu literackiego wydaje się być wystarczający, ponieważ ujawnia wszystkie aspekty zarówno tekstu źródłowego, jak i docelowego. Analiza tekstu źródłowego i docelowego wykazała, że w polskim przekładzie *Trainspotting* występuje 408 błędnych tłumaczeń. Poza analizą pojawiły się również propozycje poprawek. Metoda wydaje się być kompletna dzięki swojej otwartości i elastyczności. Przedstawiony model oceny jakości przekładu literackiego może być

wykorzystany przez tłumaczy, korektorów, wydawców, oraz badaczy przekładu.